

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

(О. Б. Жильцов)

29 _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Анатомія, фізіологія і патологія розвитку». Змістовий модуль «Клініка порушень психофізичного розвитку з основами генетики»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0402/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20 18 р.

Київ – 2018

Розробники:

Дубовик Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти;

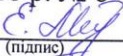
Мартинчук Олена Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Викладач:

Дубовик Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

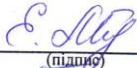
Протокол від 30.08. 2018 р. № 8

Завідувач кафедри (О.В. Мартинчук)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)

(назва освітньої програми)

30.08. 2018 р.

Керівник освітньої програми (О.В. Мартинчук)

Робочу програму перевірено

03.09. 20 18 р.

Заступник директора (Р.О. Павлюк)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Змістовий модуль «Клініка порушень психофізичного розвитку з основами генетики»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Курс	1	-
Семестр	1	-
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у студентів знання і розуміння основних порушень психофізичного розвитку, внаслідок яких порушується нормальний хід загального розвитку, систему знань про закономірності та механізми спадковості людини, закономірності успадкування ознак.

Завдання:

- формувати загальні компетентності: інформаційну, креативну;
- формувати фахові компетентності: соціально-методичну, медико-біологічну, психолінгвістичну, діагностико-корекційну, консультативну, логокорекційну, деонтологічну.

3. Результати навчання за дисципліною:

- знати і розуміти теоретичні засади з дисципліни «Клініка порушень психофізичного розвитку з основами генетики»: теорії, концепції, принципи, ключові поняття;
- уміти продемонструвати базові медико-біологічні знання з професії (знання і розуміння основних клінічних проявів порушень психофізичного розвитку з урахуванням генетичних передумов) у процесі забезпечення психолого-педагогічного супроводу осіб з порушеннями психофізичного розвитку з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб у спеціальних та інклюзивних закладах дошкільної та загальної середньої освіти, реабілітаційних установах та медичних закладах;
- уміти продемонструвати на базовому рівні уміння аналізувати структуру порушеного розвитку дитини;
- знати і розуміти основні і додаткові симптоми інтелектуальних

порушень при олігофренії, затримці психічного розвитку, дитячому церебральному паралічі та симптомах розладів аутистичного спектра ;

- знати спектр причин, що сприяють виникненню у дітей станів, що супроводжуються інтелектуальними порушеннями;
- знати і розуміти особливості клінічного перебігу станів, що супроводжуються інтелектуальними порушеннями;
- знати і розуміти основні закономірності і особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями, генетичними та спадковими хворобами;
- знати про особливості клініко-психологічного обстеження, виявлення і диференціювання психопатологічних симптомів і синдромів, що вказують на інтелектуальні порушення, генетичні та спадкові захворювання;
- уміти диференціювати і прогнозувати перебіг основних патологічних станів, що супроводжуються інтелектуальними порушеннями;
- уміти встановлювати прогноз щодо подальшого розвитку після проведення реабілітації та корекції станів, які супроводжуються інтелектуальними порушеннями;
- уміти продемонструвати на достатньому рівні навички працювати самостійно та в групі (у процесі виконання завдань на практичних заняттях);
- уміти діяти згідно з принципами деонтології, пов'язаними з професійною діяльністю вчителя-логопеда; уміти продемонструвати усвідомлення педагогічних, психологічних та соціальних наслідків у сфері професійної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль							
«Клініка порушень психофізичного розвитку з основами генетики»							
Змістовий модуль 1.							
Організм як єдине ціле. Генетичні механізми індивідуального розвитку							
Тема 1. Організм як єдине ціле. Характеристика організації структур організму.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 2. Фізичний розвиток дітей, його оцінка та семіотика порушень. Онтогенез	8	2	2	-	-	-	4

як реалізація спадково детермінованої програми розвитку.							
Тема 3. Спадкові захворювання. Загальна характеристика моногенної патології. Принципи клінічної діагностики спадкової патології.	8	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	26	6	4	2	-	-	12
Змістовий модуль 2. Клініка інтелектуальних порушень. Органічні синдроми і розлади							
Тема 4. Клініка олігофреній і затримки психічного розвитку.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 5. Клініка дитячого церебрального параліча.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 6. Клініка розладів аутистичного спектра (РАС).	8	2	-	2	-	-	4
Тема 7. Мінімальна мозгова дисфункція. Неврози.	8	2	-	2	-	-	4
Модульний контроль	2						
Разом	34	8	4	4	-	-	16
Усього за змістовий модуль «Клініка порушень психофізичного розвитку з основами генетики»	60	14	8	6	-	-	28

5. Програма навчальної дисципліни

Програма змістового модуля «Організм людини як біологічна система». «Генетичні механізми індивідуального розвитку»

Тема 1. Організм як єдине ціле. Характеристика організації структур організму.

Онтогенез та його періодизація. Загальні закономірності росту і розвитку дитини. Характеристика основних етапів розвитку дитини. Захисні механізми організму, їх прояв на різних етапах онтогенезу (саморегуляція організму; гумуральні фактори імунного захисту; критичні періоди розвитку дитини). Здоров'я та його складники. Поняття про хворобу, періоди розвитку хвороби. Основні шляхи попередження захворювань.

Мета, завдання та застосування Міжнародної класифікації хвороб (МКХ). Погляд на дитину з погляду функціональних можливостей. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ): огляд, переваги, клінічна актуальність. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП): загальна характеристика.

Ключові слова: онтогенез, ембріогенез, бластогенез, ріст, розвиток, система захисту, резистенції, реактивність, здоров'я, критичні періоди розвитку, хвороба, симптом, синдром, міжнародна статистична класифікація хвороб та проблем, пов'язаних зі здоров'ям (МКХ), Міжнародна класифікація

функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (МКФ-ДП).

*Рекомендована основна література [1, 2, 3]
Рекомендована додаткова література [17, 18]*

Тема 2. Фізичний розвиток дітей, його оцінка та семіотика порушень. Онтогенез як реалізація спадково детермінованої програми розвитку.

Закономірності та сучасні тенденції фізичного розвитку дітей різного віку. Поняття про фізичний розвиток. Вплив факторів довкілля на фізичний розвиток. Соматометричні, соматоскопічні, фізіометричні показники комплексної оцінки фізичного розвитку. Визначення біологічного віку дитини. Тактика при виявленні відхилень у фізичному розвитку дитини. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей. Біологічна акселерація розвитку дітей.

Ключові слова: біологічний вік, хронологічний вік, антропометричні показники, соматоскопія, соматометрія, фізіометрія, пропорції тіла, індекс маси тіла (ІМТ), акселерація.

Предмет і завдання генетики людини та медичної генетики. Організований рівень реалізації генетичної інформації. Генотип людини як цілісна система організму. Фенотип людини як сукупність видових та індивідуальних ознак і властивостей організму. Стабільність геному і фактори диференціальної активації генів у процесі індивідуального розвитку. Час дії гена Норма реакції генотипу. Закони Г. Менделя. Моногенне успадкування. Мутаційна мінливість людини. Форми мінливості. Соматичні мутації (генні, геномні, хромосомні аберації). Організація потоку біологічної інформації у клітині. Сучасний стан теорії гена. Реалізація генетичної інформації в клітині (експресія генів). Менделюючі ознаки людини. Хромосомна теорія спадковості (Т.Х. Морган та ін.) Генетика статі. Механізм генетичного вивчення статі.

Ключові слова: медична генетика, успадкування, мінливість, молекулярні механізми, геном, генотип, репарація ДНК, реплікація ДНК, поліплоїдія, алельні гени, неалельні гени, фенотип, мультифакторні хвороби, гібридологічний метод, аутосомно-домінантний тип успадкування, домінантні гени, аутосомно-рецесивний тип, гаплоїдний набір, гетерозиготний стан, гомозиготний стан, кросинговер. ген, генотип, нуклеотид, біосинтез білків, редуплікації ДНК і РНК, репарація, експресія генів, процес трансляції, генетичний апарат.

*Рекомендована основна література [1, 2]
Рекомендована додаткова література [18, 19, 20]*

Тема 3. Спадкові захворювання. Загальна характеристика моногенної патології. Принципи клінічної діагностики спадкової патології.

Будова хромосом людини. Каріотип людини. Хромосомний аналіз людини. Мітотичний та мейотичний поділ клітин. Хромосомні хвороби, зумовлені порушенням кількості чи будови хромосом (синдром Патау – трисомія 13; синдром Едвардса – трисомія 18; синдром «котячого крику»; синдром Клайнфельтера; синдром Шершевського – Тернера; трисомія X; полісомія за Y-хромосоною; мікроцитогенетичні синдроми. Генні молекулярні хвороби (ферментопатії; хвороби обміну білків, амінокислот, вуглеводів, ліпідів, нуклеїнових кислот, мінеральних речовин, вітамінів, гормонів. Класифікація молекулярних порушень обміну речовин. Механізм виникнення. Хвороби зі спадковою схильністю.

Ключові слова: комбінативна мінливість, мутаційна мінливість, фенотипна мінливість, модифікація, спадковість, фенкопії, аномалії, мутації, соматичний мозаїцизм, генокопії, мутагени (фізичні, хімічні, біологічні), генетичний моніторинг, комутагени, антимутагени, специфічні ефекти, напівспецифічні ефекти, неспецифічні ефекти, синдром, симптом, хвороба, хромосомні аномалії, трисомія, полісомія, алкаптонурія, гомоцистинурія, фенілкетонурія, галазектоземія, цистинурія, гелікогенози, фруктоземія, муковісцидоз, гіпотиреоз, мультифакторні захворювання.

Рекомендована основна література [1, 3]

Рекомендована додаткова література [7, 19, 20]

Програма змістового модуля «Клініка порушень психофізичного розвитку». «Органічні синдроми та розлади»

Тема 4. Клініка олігофреній і затримки психічного розвитку. Основні етапи вчення олігофреній. Етіологія і патогенез олігофреній. Класифікація олігофреній. Загальна симптоматологія олігофреній. Особливості ступенів олігофреній. Клінічні особливості чотирьох ступенів олігофреній (легкої помірної, глибокої, тяжкої). Клінічні форми олігофреній:

- хромосомні аномалії (синдром Дауна, Шершевського- Тернера, Клайнфельтера);
- ензимопатичні форми (фенілкетонурія, хвороба кленового сиропу, Н-хвороба, глюкоземія, фруктозурія, хвороба Тея-Сакса);
- спадкові дизонтогенії (мікроцефалія, синдром Морфана, синдром Крузона, синдром Аперта);
- обумовлені гемолітичною хворобою новонароджених;
- внаслідок внутрішніх інфекцій і інтоксикацій (токсоплазматична форма, рубеолярна форма, сифілітична форма);
- обумовлені асфіксією і пологовою травмою;
- атипові форми олігофреній (гідроцефалія, кретинізм, несправжня мікроцефалія).

Методи обстеження дітей. Питання корекції, комплексної реабілітації дітей та підлітків із олігофренією.

Клініка затримки психічного розвитку (ЗПР). Поняття ЗПР, етіологія, патогенез ЗПР, класифікація ЗПР, форми ЗПР. Атипові форми ЗПР.

Основні клінічні симптоми та синдроми у дітей з ЗПР. Обстеження дітей з ЗПР. Диференційна діагностика ЗПР з олігофренією. Динаміка і прогноз при різних формах ЗПР.

Ключові слова: олігофренія, асфіксія, порушення інтелекту, хромосомні аномалії, ензимопатичні форми, спадкові дизонтогенії, внутрішні інфекції, інтоксикації.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [7, 8, 16]

Тема 5. Клініка дитячого церебрального параліча. Загальна характеристика ДЦП. Етіологія і патогенез ДЦП. Класифікація ДЦП. Основні форми ДЦП. Клінічна характеристика. Патологічні зміни нервової системи при різних формах ДЦП:

- патологічні зміни з боку нервової системи при різних формах ДЦП;
- особливості передмовленнєвого і мовленнєвого розвитку при різних формах ДЦП;
- особливості формування особистості при ДЦП;
- основні принципи і методи медико-психологічного обстеження дітей з ДЦП.

Особливості психопатологічних проявів у хворих з ДЦП. Проблеми психічного здоров'я дітей з ДЦП. Чотири групи психічних порушень при ДЦП. Синдроми, супутні до ДЦП. Диференційна діагностика ДЦП.

Ключові слова: дитячий церебральний параліч, судоми, паралічі, моноплегії, геміплегії, параплегії, тетраплегія, гіперкінези, гіперкінези, м'язова дистрофія, атрофія м'язів, атонічно-астетична форма.

Рекомендована основна література [1, 2, 4]

Рекомендована додаткова література [8, 12, 16]

Тема 6. Клініка розладів аутистичного спектра (РАС). Етіологія, патогенез, діагностика, класифікація РАС. Аутистичні синдроми у дітей та підлітків. Діагностика аутизму. Психічний розвиток дітей з РАС. Основні симптоми і синдроми РАС. Диференційна діагностика РАС. Методи корекції аутизму. Сучасні підходи до цієї проблеми.

Ключові слова: розлади аутистичного спектра (РАС), аутизм, синдром Каннера, синдром Аспергера; аутизм, сурдомутизм.

Рекомендована основна література [2, 4]

Рекомендована додаткова література [5, 8]

Тема 7. Мінімальна мозкова дисфункція. Неврози.

Причини і наслідки мозкової дисфункції. Причини і наслідки міжпівкулевої дисфункції. Порушення мовлення при мозковій і міжпівкулевій дисфункції. Порушення письма при мозковій і

міжпівкулевої дисфункції. Навчання і виховання дітей з порушеннями мозкової і міжпівкулевої дисфункції.

Механізм формування неврозів та способи компенсації. Дисгармонійний психічний розвиток. Характеристика невропатій. Типи неврастеній.

Ключові слова: астеничний стан, церебральна, соматогенна астенія, невротичні реакції, загальна депресія, психомоторне збудження, мутизм, сурдомутизм, енурез, логофобія, неврастенія, фобія.

Рекомендована основна література [2, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [2, 16, 22]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом		-	76		93
Максимальна кількість балів: 169					
Розрахунок коефіцієнта: $k=169/100=1,69$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Модуль «Організм як єдине ціле. Генетичні механізми індивідуального розвитку»

Тема 1. Організм як єдине ціле. Характеристика організації структур організму (4 год.).

Завдання: опишіть загальну характеристику анатомо-фізіологічних особливостей органів і систем дитини у віковому аспекті (за класифікацією М. П. Гундобіна). Заповніть таблицю за наступною формою:

Системи організму	Періодизація дитячого віку						
Центральна та периферична нервова система							
Серцево-судинна система							

Дихальна система								
Система травлення								
Кісткова і м'язева система								

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

Тема 2. Фізичний розвиток дітей, його оцінка та семіотика порушень. Онтогенез як реалізація спадково детермінованої програми розвитку (4 год.).

Завдання: визначте поняття «середньостатистична норма розвитку» і її значення для роботи педагога і психолога; поняття «дитина з порушеннями психофізичного розвитку». Визначте, що таке «функціональна норма» і її значення для роботи в спеціальному освітньому просторі. Назвіть умови, що забезпечують нормальний психічний розвиток дитини. Що таке «фактор розвитку» і які фактори відхиленого розвитку ви знаєте?

Охарактеризуйте три основних напрямки дизонтогенеза: ретардація, асинхронія, дефіцитарність.

Опишіть загальні закономірності відхиленого розвитку та параметри дизонтогенезу; специфічні закономірності розвитку при різних дизонтогенезах.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

Тема 3. Спадкові захворювання моногенної патології. Принципи клінічної діагностики спадкової патології. (4 год.).

Завдання: опишіть основні положення теорії гена; організацію потоку біологічної інформації у клітині (біологічна інформація, спадкова інформація); реалізацію генетичної інформації в клітині (експресія генів); етапи процесу експресії гена; регуляцію експресії генів; особливості експресії генів в еукаріотипів.

Складіть конспект загальних положень клітинної теорії (генетичний код, його основні принципи і властивості: універсальність, триплетність, специфічність, виродженість, колінеарність, односпрямованість, неперикривність). Опишіть методи вивчення спадковості людини: генеалогічний, близнюковий, дерматогліфіки, пальмоскопії, біохімічний, популяційно-статистичний, цитогенетичний, гібридизації соматичних клітин.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.

3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

Модуль «Клініка інтелектуальних порушень. Органічні синдроми та розлади»

Тема 4. Клініка олігофреній і затримки психічного розвитку (4 год.).

Завдання: визначте поняття «порушення інтелекту», «слабоумство»; недиференційовані та диференційовані форми олігофренії, спадково зумовлені форми олігофренії. Складіть характеристику форм дементивних розладів. Опишіть атипичні недиференційовані форми олігофренії. Опрацюйте Міжнародну класифікація хвороб (МКХ 11-го перегляду) – F 00 — F 99 — Психічні розлади та розлади поведінки; F 70 — F 99 — Розумова відсталість.

Визначте поняття «затримка психічного розвитку». Опишіть причини і механізми слабо виражених відхилень, клініко-психолого-педагогічну характеристику дітей з затримкою психічного розвитку; характеристику форм затримки психічного розвитку, характеристику атипичних форм ЗПР; динаміку та прогноз при різних формах ЗПР.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

Тема 5. Клініка дитячого церебрального параліча (4 год.).

Завдання: проаналізувати та описати вікову динаміку рухових розладів при кожній клінічній формі ДЦП. Дати характеристику легкому, середньому та тяжкому ступеню порушення при різних клінічних формах ДЦП. Скласти таблицю за наступної формою:

Клінічна форма ДЦП	Рухові розлади	Розлади мовлення	Стан інтелекту
Спастична диплегія			
Подвійна геміплегія			
Гіперкінетична форма			
Геміпаретична форма			
Атоніко-астатична форма			

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

Тема 6. Клініка розладів аутистичного спектра (4 год.).

Завдання: опишіть класифікація РАС; аутистичні синдроми у дітей та підлітків; основні симптоми і синдроми РАС (найбільш характерні ознаки

його прояву). Проведіть порівняльний опис аутизму: синдрому Л. Каннера, Х. Аспергера. Представте диференційну діагностику РАС. Опишіть симптоматику поведінкових розладів у дітей.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

Тема 7. Мінімальна мозкова дисфункція. Неврози.(4 год.).

Завдання: Опишіть порушення мовлення при мозковій і міжпівкулевій дисфункції; порушення письма при мозкової і міжпівкулевої дисфункції. Складіть порівняльну характеристику, невропатій, невротеній.

Критерії оцінювання:

1. Здатність до рефлексії та ініціативи – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клініки інтелектуальних порушень – 2 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	Здатність продемонструвати знання змісту модуля	20 бал
		Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 2	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	Здатність продемонструвати знання змісту модуля	20 балів
		Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Письмова.

Критерії оцінювання завдань

За перше завдання (репродуктивного характеру) – max 10 балів за правильну відповідь, яка демонструє знання і розуміння теоретичного матеріалу.

За друге завдання (аналітичне) – тах 10 балів за правильну, розгорнуту відповідь, з наявним аналізом та аргументацією власної позиції щодо змісту питання.

За третє завдання (практичне) – тах 20 балів за правильну, розгорнуту відповідь, яка на достатньо високому рівні презентує сформованість у студента професійних компетентностей у сфері клініки порушень психофізичного розвитку з основами генетики.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична карта змістового модуля «Клініка порушень психофізичного розвитку з основами генетики»

Разом: 60 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 6 год., семінарські заняття – 8 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	Організм людини як біологічна система. Генетичні механізми індивідуального розвитку			Клініка порушень психофізичного розвитку. Органічні синдроми та розлади			
Кіл. балів за модуль	76 балів			93 бали			
Теми	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Організм як єдине ціле. Характеристика організації структур організму (1 б.)	Фізичний розвиток дітей, його оцінка та семіотика порушень. Онтогенез як реалізація спадково детермінованої програми розвитку (1 б.)	Спадкові захворювання. Загальна характеристика моногенної патології. Принципи клінічної діагностики спадкової патології (1 б.)	Клініка олігофреній і затримки психічного розвитку (1 б.)	Клініка дитячого церебрального параліча (1 б.)	Клініка розладів аутистичного спектра (РАС) (1 б.)	Мінімальна мозкова дисфункція. Неврози(1 б.)
Теми практ. та семінар. занять	Організм як єдине ціле. Характеристика організації структур організму (1 б.)	Фізичний розвиток дітей, його оцінка та семіотика порушень. Онтогенез як реалізація спадково детермінованої програми розвитку (1 б.)	Спадкові захворювання. Загальна характеристика моногенної патології. Принципи клінічної діагностики спадкової патології (1 б.)	Клініка олігофреній і затримки психічного розвитку (1 б.)	Клініка дитячого церебрального параліча (1 б.)	Клініка розладів аутистичного спектра (РАС) (1 б.)	Мінімальна мозкова дисфункція. Неврози і психопатії (1 б.)
Робота на практ. та семінар. зан.	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

Всього : 169 бал. $K=169/100=1,69$

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Анатомія людини : підручник / І. Я Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемець [та ін.]. – Луцьк : Волин. НУ імені Лесі Українки, 2010. – 890 с. – ISBN 978-966-600-493-5.
2. Бережний В.В. Педіатрія: національний підручник / За ред. Бережного В.В. // Т1. – К, 2013. – 1040 с.
3. Гречаніна О.Я. Медична генетика / О.Я.Гречаніна, Р.В.Богатирьова, О.П.Волосовець.- Київ: Медицина.- 2007.-534с.
4. Гуровец Г. В. Психопатология детского возраста : Учебное пособие / Г. В. Гуровец. – М. : Владос, 2008. – 360 с
5. Мамайчук И. Психокоррекционные технологии для детей с проблемами в развитии. - СПб.: Речь, 2003. - 400 с.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

1. Бондар В. І. Основні етапи становлення та розвитку дефектологічної науки в Україні / В. І. Бондар // Дефектологія. 1999. – № 2. – С. 2-4.
2. Боскис Р. М. Основы компенсации дефектов у аномальных детей / Р. М. Боскис, Р. Е. Левина // Психология аномального развития ребенка: хрестоматія. – Т. 1. – М. : Высш. шк.; Изд-во МГУ, 2002. – С. 465 – 487.
3. Выготский Л. С. Основы дефектології / Л. С. Выготский. – К., 2006. – 196 с.
4. Детский церебральный паралич. Хрестоматія / Составители Л.М. Шипицына, И.И. Мамайчук. - СПб., Дидактика-Плюс, 2003.
5. Иванов Е. С. Детский аутизм: диагностика и коррекция. / Е. С. Иванов, Л. Н. Демьянчук, Р. В. Демьянчук. – СПб., 2004.
6. Краткая медицинская энциклопедия / Гл. ред. Б.В. Петровский. 2-е изд. – М.: Сов. энцикл, 1989. – 510 с.
7. Пішак В. П. Основи медичної генетики / В. П. Пішак, І. Ф. Мещішен, О. В. Пішак, В. Ф. Мислицький. – Чернівці: Мед. Академія 2000. – 248 с.
8. Специальная педагогика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Л. И. Аксенова, Б.А. Архипов, Л.И. Белякова и др.; Под ред. Н.М. Назаровой. – 4-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 400 с.
9. Специальная психология / Под ред. В.И. Лубовского, Т.В. Розановой, Л.И. Солнцевой. — М.: Академия, 2005. — 464 с.
10. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / За редак. акад. В. І. Бондаря. – Луганськ: Альма матер, 2003. – 436 с.
11. Хитрюк В. В. Основы обучения и воспитания детей с особенностями психофизического развития [Текст] : практикум для студентов учреждений высш. образования / В. В. Хитрюк. — Барановичи : РИО БарГУ, 2011. — 223 с.
12. Хольц Р. Помощь детям с церебральным параличом. Изд. 2-е, стер. / Ренате Хольц. Пер. с нем. А.Н. Неговориной; Под ред. и с предисловием Е.В. Ключковой. – М.: Теревинф, 2007. – 336с.

13. MIM (Mendelian Inheritance in Man.V/A/McKusick) (адреса в Інтернеті <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/omim>) Менделювальна спадковість людини (в інтернет – версії OMIM).
14. <http://www.geneclinics.org/>- огляди по спадкових захворюваннях.
15. <http://medgen.genetics.utah.edu>- питання з курсу медичної генетики та відповіді на них
16. Астапов В. М., Микадзе Ю. В. Психология детей с нарушениями и отклонениями психического развития / В. М. Астапов, Ю. В. Микадзе. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
17. Майданник В.Г., Бурлай В.Г., Гнатейко О.З., Дука К.Д., Нечитайло Ю.М., Хайтович М.В. Пропедевтична педіатрія – Вінниця: Нова книга, 2012. – 880 с
18. Медична біологія: Навч. Посібник до практичних занять для студентів I курсу / Ю.І.Бажора, Н.М.Гламаздіна, М.М.Чеснокова, В.В.Ніколаєвський. – Одеса: Одес.держ.мед.ун-т, 2006. – 352 с. – Мова англ.
19. Медична генетика: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / В.Е.Маркевич, М.П.Загородній, І.Е.Зайцев, А.М.Лобода, І.В.Тарасова. – Суми: Сумський державний університет, 2011. - 363 с.
20. Пішак В.П., Захарчук О.І. Навчальний посібник з медичної біології, паразитології та генетики. Практикум. – Чернівці: Медакадемія, 2004. – 579 с.; іл.
21. Сорокман Т.В., Пішак В.П., Ластівка І.В. та ін. Клінічна генетика. – Чернівці: Медуніверситет, 2006. – 449 с.
22. Томіч Л.М. Клінічні основи РВД, ЗПР, ДЦП, РДА (вид. II, доп.): [навч. посіб. (за вимогами кредитно - модульної системи організації навч. процесу) для студ. вищ. навч. закл.] / Л.М. Томіч. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2010. – 320 с.
23. Финни Н.Р. Ребенок с церебральным параличом: помощь, уход, развитие: кн. Для родителей / Нэнси Р. Финни; под ред. Е.Ф. Клочковой; перю с англ. Ю.В. Липес, А.В. Снеговой. – 4е изд. – М.: Теревинф, 2014. – 336с. – (Серия «Обый ребенок»)